Resolution från Europeiska regionkommittén — Europaåret för kulturarv 2018

(2017/C 088/03)

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉN HAR ANTAGIT DENNA RESOLUTION

— med beaktande av Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för kulturarv ([1]).

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

1. Europeiska regionkommittén välkomnar kommissionens förslag att utse år 2018 till ”Europaåret för kulturarv” och ställer sig bakom de övergripande och specifika målen för året.

2. Ett Europaår ägnat åt kulturarvet utgör ett lämpligt tillfälle att öka medvetenheten på gräsrotsnivå om behovet av att skydda kulturarvet, att sprida kunskap om det till en bredare publik och att bidra till att gemensamma mål på europeisk nivå uppnås ([2]). Vidare bör Europaåret främja utbytet av bästa praxis när det gäller utveckling av effektiva förvaltningssystem, som bidrar till att minska riskerna i samband med stadsutveckling och landskapsomvandling, samt i kampen mot olagliga utgrävningar och olaglig handel med kulturföremål.

3. ReK efterlyser en övergripande och visionär strategi för Europaåret för kulturarv 2018, och det bör också ses som ett tillfälle att bekräfta vårt motto ”Förenade i mångfalden”. ReK upprepar sin avsikt att stödja Europaåret för kulturarv 2018. I detta syfte vill kommittén framhålla att den är redo att bidra till den EU-styrgrupp som Europeiska kommissionen föreslår ska inrättas inom ramen för Europaåret 2018.

4. Högtidlighållandet och hedrandet av kulturarvet gör det lättare för EU-medborgarna att öka förståelsen, inspirerar till kreativitet och främjar ett aktivt medborgarskap. Att främja kulturen och kulturarvet är därför av grundläggande betydelse för att stärka identiteten och de demokratiska värdena i Europa och bidra till social och ekonomisk sammanhållning. I detta sammanhang bör man betrakta skyddade naturområden som en del av kulturarvet.

5. ReK ser positivt på att man erkänner kultur som ett verktyg för lokal och regional utveckling och värdet av innovativa modeller för styrning och förvaltning av kulturarvet på flera nivåer. Utnämningen av samordningsorgan på medlemsstatnivå måste emellertid fullt ut återspegla förvaltningsstrukturerna i varje medlemsstat, inklusive federala strukturer och/eller regioner/städer med lagstiftande befogenheter.

6. ReK understryker återigen landskapens betydelse som en grundläggande beståndsdel i natur- och kulturarvet och menar att de har en djupgående inverkan på EU-medborgarnas kulturella identitet. I linje med den europeiska landskapskonventionen och den europeiska kulturagendan anser kommittén därför att de övergripande målen för Europaåret för kulturarv 2018 skulle berikas genom att man inkluderar en stark komponent i form av regionala och lokala kulturstrategier för att främja en hållbar kulturturism.

7. Kommittén räknar med att Europaåret för kulturarv 2018 kommer att skapa en dynamik som ökar den tillgängliga finansieringen i Cosme-programmet för små och medelstora företag som sysslar med kulturturism.

8. Kommittén utgår från att turism, särskilt kulturell och historisk turism, kommer att spela en viktig roll under 2018 med tanke på att det är en av de snabbast växande ekonomiska sektorerna i Europa, och att sektorn driver den globala tillväxten och utvecklingen framåt, skapar miljontals arbetstillfällen, stöttar export och investeringar och förändrar människors liv.

9. Kommittén framhåller kulturens betydelse som en av de avgörande faktorerna för att locka turister. Vi understryker vikten av att främja Europas kultur- och naturarv i våra regioner, städer och landsbygdsområden som ett sätt att visa upp vår mångfald, samt av att säkerställa en bättre tillgänglighet till de områden som är svåra att nå, t.ex. landsbygds-, bergs- och öregioner.

10. Kommittén vill erinra om syftet med den nya agendan för städer – att förbättra livskvaliteten i städerna och utveckla nya ”urbana” styrformer – och understryker att partnerskap också bör inrättas på andra områden där det krävs en integrerad politisk strategi som exempelvis tar hänsyn till dimensioner som kultur och turism i samband med stadsutvecklingen, nya deltagandeformer, innovation och smarta städer ([3]).

([1]) COM(2016) 543 final.
([2]) COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.
([3]) COR-2015-05511-00-01-AC-TRA

11. ReK understryker de nära banden mellan kulturarv och landsbygdsutveckling och uppmanar landsbygdsområdena att i sina utvecklingsstrategier ägna större uppmärksamhet åt kulturarvet, eftersom det bidrar till att bevara och skapa arbetstillfällen, stödja jordbruksföretag, skydda kulturlandskap samt stödja konst och hantverk på landsbygden

12. ReK vill åter framhålla att en fördel med att använda europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (EGTS) i genomförandet av projekt för flernivåstyrning kan vara att dessa erbjuder en möjlighet att sammanföra samtliga behöriga aktörer när det gäller styrningen av ett gränsöverskridande territorium eller en europeisk region ([4]) och att stimulera samarbete på kulturområdet, inklusive när det gäller det materiella och immateriella kulturarvet, med positiva spridningseffekter på andra sektorer, t.ex. turism och industri.

13. Kommittén upprepar sitt stöd för kulturhuvudstadsevenemanget och det europeiska kulturarvsmärket samt för de europeiska kulturarvsdagarna och Europeiska unionens kulturarvspris. Vi understryker behovet av kraftiga samverkanseffekter med aktiviteterna inom ramen för Europaåret 2018.

14. Trots att samfinanseringen på EU-nivå av aktiviteter till stöd för Europaåren sker inom ramen för möjliga prioriteringar på en årlig eller flerårig basis och med beaktande av befintliga program, avgör årets politiska fokus i stor utsträckning storleken på den tillgängliga budgeten. Detta leder till stora variationer i finanseringen från ett år till ett annat, vilket kan äventyra uppfyllandet av målsättningarna för ett visst Europaår.

15. I en globaliserad värld kan kulturen också påverka hur attraktiv en plats är och dess konkurrenskraft för företag, investerare och kreativa och företagsamma individer.

16. Europeiska kulturarvsåret 2018 är en viktig milstolpe för att främja EU:s strategi för internationella kulturella förbindelser ([5]).

17. ReK välkomnar fokuset på Mellanöstern i diskussionen om kulturarvets roll i internationella förbindelser, eftersom det är en region som har drabbats svårt av avsiktlig förstörelse av kulturskatter i vissa konfliktområden. Kulturellt samarbete måste också eftersträvas inom den europeiska grannskapspolitiken och med länderna i det östliga partnerskapet.

18. Det är av grundläggande betydelse att ungdomar erkänner, förstår och uppskattar sitt kulturarv och känner att det är en del av deras identitet. I detta avseende efterlyser kommittén en mer proaktiv strategi för att främja det europeiska kulturarvet och dess mångfald bland barn och ungdomar. Kommittén rekommenderar därför att man i skolans läroplaner inför utbildningsmoment som behandlar europeisk konst, musik, teater och film för att öka kunskapen om Europas materiella och immateriella kulturarv.

19. ReK bekräftar betydelsen av att förvärva kulturell och kreativ kompetens redan i tidig ålder, både inom utbildningssystemet och på fritiden, så att den unga generationen kan dra full nytta av de nya formerna för tillgång till kultur ([6]).

20. Tillgänglighet är en grundläggande förutsättning för att Europeiska kulturarvsåret 2018 ska bli framgångsrikt; att förbättra tillgängligheten är en viktig utgångspunkt för att öka deltagandet ([7]).

21. ReK bekräftar sin beredvillighet att delta i utformningen av en övergripande kommunikationsstrategi och i organisationen av relevanta konferenser, evenemang och initiativ, samt att underlätta för medborgare och intressenter att engagera sig.

22. ReK efterlyser en mer aktiv EU-politik för media, det audiovisuella området och it som syftar till att främja Europas kulturella och språkliga arv.

23. Kommittén anser även att man bör skapa ett europeiskt nätverk för de städer som utnämnts till världskulturarv och betrakta dem som ett gemensamt arv för alla EU-medborgare, och vidta särskilda åtgärder för att bevara dem och sprida kunskap om dem.

([4]) CDR371-2011_FIN_AC
([5]) JOIN(2016) 29 final
([6]) CDR 2391/2012 fin
([7]) CDR3952-2013_00_00_TRA_AC

24. Kommittén ger sin ordförande i uppdrag att översända denna resolution till Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, rådet och Europeiska rådets ordförande och det slovakiska rådsordförandeskapet.

II. **ÄNDRINGSREKOMMENDATIONER**

Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för kulturarv

Ändringsrekommendation 1

Skäl 0

Kommissionens textförslag	*ReK:s ändringsförslag*
	Europeiska unionen bidrar till att bevara och utveckla de odelbara och universella värdena människans värdighet, frihet, jämlikhet och solidaritet, med respekt för mångfalden i Europas folks kulturer, språk och traditioner, såsom anges i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Motivering

Självförklarande.

Ändringsrekommendation 2

Skäl 4

Kommissionens textförslag	*ReK:s ändringsförslag*
Liksom EU-kommissionen lyfte fram i sitt meddelande ”En integrerad kulturarvsstrategi för Europa” ([8]) bör kulturarvet ses som en gemensam resurs till nytta för alla, som vi bevarar för kommande generationer, och bevarandet av detta är ett gemensamt ansvar som delas av samtliga intressenter.	Liksom EU-kommissionen lyfte fram i sitt meddelande ”En integrerad kulturarvsstrategi för Europa” ([8]) bör kulturarvet ses som en gemensam resurs till nytta för alla, som vi bevarar för kommande generationer, och bevarandet av detta är ett gemensamt ansvar som delas av samtliga intressenter. ***I detta avseende innebär inte artikel 36 i EUF-fördraget ett hinder för förbud eller restriktioner av import, export eller transitering av varor som motiveras av intresset att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde.***
([8]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén av den 22 juli 2014 – En integrerad kulturarvsstrategi för Europa, COM(2014) 477 final.	([8]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén av den 22 juli 2014 – En integrerad kulturarvsstrategi för Europa, COM(2014) 477 final.

Motivering

Det är viktigt att erinra om att varor som utgör en del av det nationella kulturarvet undantas från EU:s regler om fri rörlighet för varor.

Ändringsrekommendation 3

Skäl 11

Kommissionens textförslag	*ReK:s ändringsförslag*
Kulturarvet kan ha en viktig roll för sammanhållningen i ett samhälle i en tid när den kulturella mångfalden ökar i Europa. Nya arbetssätt kring kulturarv, med deltagarperspektiv och interkulturellt perspektiv, och utbildningsinitiativ som erkänner alla kulturarv som lika viktiga kan öka förtroendet, det ömsesidiga erkännandet och den sociala sammanhållningen.	Kulturarvet kan ha en viktig roll för sammanhållningen i ett samhälle i en tid när den kulturella mångfalden ökar i Europa. ***Platser som tilldelats det europeiska kulturarvsmärket har en stark europeisk dimension och har valts ut på grund av den roll de spelat i Europas historia. De symboliserar EU:s ideal, värderingar, historia och integration, och de för Europeiska unionen och medborgarna närmare varandra. Tillsammans med de europeiska kulturhuvudstäderna ökar de EU-medborgarnas känsla av att tillhöra ett gemensamt kulturområde. Därför bör komplementaritet med Europaåret för kulturarv eftersträvas.*** Nya arbetssätt kring kulturarv, med deltagarperspektiv och interkulturellt perspektiv, och utbildningsinitiativ som erkänner alla kulturarv som lika viktiga – ***samtidigt som friheten för konsten i enlighet med artikel 13 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna respekteras*** – kan öka förtroendet, det ömsesidiga erkännandet och den sociala sammanhållningen.

Motivering

Både det europeiska kulturarvsmärket och de europeiska kulturhuvudstäderna är viktiga instrument för att främja kulturarvet på lokal och regional nivå och bör därför få vederbörligt erkännande i beslutet. Samma sak gäller för konstens frihet, som är en grundbult för den europeiska kreativiteten.

Ändringsrekommendation 4

Artikel 2.2 k

Kommissionens textförslag	*ReK:s ändringsförslag*
Uppmuntra till synergier mellan unionen och medlemsstaterna, bland annat genom att stärka insatser för att stoppa den olagliga handeln med kulturföremål.	Uppmuntra till synergier mellan unionen och medlemsstaterna, bland annat genom att stärka insatser för att stoppa ***obehöriga utgrävningar och*** den olagliga handeln med kulturföremål.

Motivering

Förstörelsen av arkeologiska platser på grund av obehöriga utgrävningar har omätbara följder för Europas kulturarv.

Ändringsrekommendation 5

Artikel 4

Kommissionens textförslag	*ReK:s ändringsförslag*
Samordning på *nationell* nivå	**Samordning på *medlemsstats*nivå**
Varje medlemsstat ska utse ett ***nationellt*** samordningsorgan som ansvarar för att organisera landets deltagande i Europaåret. Samordningsorganet ska ansvara för att de relevanta aktiviteterna samordnas på ***nationell*** nivå.	Varje medlemsstat ska utse ett samordningsorgan som ansvarar för att organisera landets deltagande i Europaåret***, med full respekt för den behörighet som tilldelats de nationella, regionala och lokala myndighetsnivåerna***. Samordningsorganet ska ansvara för att de relevanta aktiviteterna samordnas på ***medlemsstats***nivå.

Motivering

Federala statsstrukturer och myndighetsnivåer under den statliga måste beaktas fullt ut vid utnämningen av medlemsstaternas samordningsorgan.

Bryssel den 12 oktober 2016.

Markku MARKKULA

Europeiska regionkommitténs ordförande